

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	xii
1 Inleiding en verantwoording	1
1.1 Inleidende opmerkingen	1
1.2 Vormen van openbaarheid	2
1.3 Opzet van dit handboek	5
1.4 Verantwoording	6
2 Grondslagen van openbaarheid van overheidsinformatie	7
2.1 Inleiding	7
2.2 Democratie als grondslag voor openbaarheid van overheidsinformatie	8
2.3 Transparantie	14
3 Politieke openbaarheid	17
3.1 Inleiding	17
3.2 Inlichtingenplicht jegens vertegenwoordigende lichamen	18
3.2.1 Wettelijke regelingen met inlichtingenplichten	18
3.2.2 Juridische afdwingbaarheid inlichtingenplichten?	23
3.2.3 Natuurlijke belemmeringen	29
3.2.4 Toepassing van de inlichtingenplicht; algemeen	31
3.2.5 Belang van de staat	34
3.2.6 De discussie naar aanleiding van de Toeslagenkwestie	40
3.2.7 Bijzondere beperkingen op de inlichtingenplicht	45
3.2.8 Opleggen van geheimhouding bij decentrale overheden	54
3.2.9 Gevolgen opleggen geheimhouding voor Woo-verzoeken	61
3.2.10 Nieuw recht	65
3.3 (Parlementaire) enquêtes	66
3.3.1 Inleiding	66
3.3.2 De Wet op de parlementaire enquête 2008	67
3.3.3 Wet op de parlementaire enquête; wat verandert er met de Woo?	77
3.3.4 Onderzoek door Provinciale Staten en de gemeenteraad	77
3.4 Openbaarheid van de kabinetsformatie	80
3.4.1 Inleiding	80

3.4.2	De Wob en de kabinetsformatie oude stijl	82
3.4.3	De kabinetsformatie in de wetsgeschiedenis van de Wob	84
3.4.4	De formatie nieuwe stijl	92
3.4.5	Kabinetsformatie; wat verandert er met de Woo?	94
4	Regelgeving over openbaarheid van bestuur	97
4.1	Inleiding	97
4.2	De Grondwet	97
4.3	De Wet openbaarheid van bestuur	102
4.3.1	Totstandkoming Wob 1978	102
4.3.2	De Wob 1991	106
4.3.3	Opneming Wob in de Algemene wet bestuursrecht?	108
4.4	De Wet open overheid (Woo)	109
4.4.1	Totstandkoming van de Woo	109
4.4.2	Belangrijkste wijzigingen ten opzichte van de Wob	113
4.5	Europese regelgeving	115
4.5.1	Artikel 10 EVRM	115
4.5.2	Verdrag van Tromsø	127
4.6	Europese Unie	129
4.7	Regelingen met toegang voor één of een beperkt aantal personen	131
4.7.1	Inzageregelingen	131
4.7.2	Wat verandert er met de Woo?	132
5	Kernbegrippen	135
5.1	Inleiding	135
5.2	Begrip 'bestuursorgaan'	135
5.2.1	Werkingsfeer Wob 1978 en Wob 1991	135
5.2.2	De uitbreiding in 1998	137
5.2.3	Uitleg begrip 'bestuursorgaan'	138
5.2.4	Andere overheidsorganen	142
5.2.5	Wat verandert er met de Woo?	142
5.2.6	Instellingen, diensten en bedrijven onder verantwoordelijkheid van een bestuursorgaan	144
5.2.7	Onder verantwoordelijkheid van: wat verandert er onder de Woo?	151
5.2.8	Doorzending van verzoeken	151
5.2.9	Doorzendplicht: wat verandert er met de Woo?	153
5.3	Begrip 'document'	154
5.3.1	Inleiding; gemengd stelsel	154

5.3.2	Gemengd stelsel; wat verandert er met de Woo?	155
5.3.3	Definitie begrip ‘document’	155
5.3.4	Definitie ‘document’; wat verandert er onder de Woo?	160
5.3.5	Openbare informatie	161
5.3.6	Openbare informatie; wat verandert er onder de Woo?	166
5.4	Begrip ‘berusten bij’	166
5.4.1	Berusten bij; algemeen	166
5.4.2	Berusten bij; algemeen. Wat verandert er onder de Woo?	170
5.4.3	Al dan niet berusten bij	170
5.4.4	Behoren maar niet langer berusten bij	176
5.5	Begrip ‘bestuurlijke aangelegenheid’	184
5.5.1	Bestuurlijke aangelegenheid; algemeen	184
5.5.2	De Bonnetjeszaak	186
5.5.3	Wel een bestuurlijke aangelegenheid	188
5.5.4	Geen bestuurlijke aangelegenheid	194
5.5.5	Bestuurlijke aangelegenheid. Wat verandert er onder de Woo?	197
5.6	Milieu-informatie	197
5.6.1	Inleiding	197
5.6.2	Milieu-informatie, niet zijnde emissiegegevens	202
5.6.3	Emissiegegevens	207
5.6.4	Milieu-informatie; wat verandert er met de Woo?	212
5.7	Begrip ‘verzoek om informatie’	212
5.7.1	Verzoek om informatie: wanneer is er sprake van een Wob-verzoek?	212
5.7.2	Verzoek om informatie; wat verandert er met de Woo	215
5.8	Belang van de verzoeker bij de gevraagde informatie	215
5.8.1	Belang van de verzoeker; algemeen	215
5.8.2	Belang verzoeker bij de informatie	219
5.8.3	Uitzondering: informatie over de verzoeker zelf?	220
5.8.4	Ander belang of oogmerk bij een Wob-verzoek; misbruik	221
5.8.5	Belang; inzageregelingen	223
5.8.6	Belang; wat verandert er met de Woo?	227
5.8.7	Processueel belang	230
5.9	Misbruik van recht	230
5.9.1	Inleiding	230
5.9.2	Verschillende soorten van misbruik	231
5.9.3	Misbruik; algemeen	234
5.9.4	Misbruik vanwege oogmerk geldelijk gewin	238

5.9.5	Misbruik omdat met het verzoek geen openbaarmaking wordt beoogd	239
5.9.6	Misbruik omdat het verzoek wordt gedaan om het werk van een bestuursorgaan te frustreren	239
5.9.7	Oneigenlijk gebruik	241
5.9.8	Misbruik van recht: wat verandert er door de Woo?	242
5.9.9	Misbruik bij andere informatieverzoeken	243
5.9.10	Omvangrijke verzoeken	243
5.10	Bijzondere openbaarmakingsregelingen	245
5.10.1	Inleiding	245
5.10.2	Bijzondere regelingen; de motie-Van der Sanden	247
5.10.3	De regeling in de Wob	249
5.10.4	Wel of geen bijzondere regeling; de rechtspraak	259
5.10.5	Beslissingen over de toepassing van een bijzondere regeling	264
5.10.6	Bijzondere regelingen; wat verandert er met de Woo?	267
5.11	Verhouding van de Wob/Woo met de Archiefwet	268
5.12	Verhouding van de Wob met de Auteurswet	274
5.13	Hergebruik van overheidsinformatie	276
6	Actieve openbaarmaking	283
6.1	Inleiding	283
6.2	Wet- en regelgeving met betrekking tot de actieve openbaarmaking van belastende informatie	284
6.3	Artikel 8 Wob	287
6.4	Openbaarmaking van sanctiebesluiten door toezichthouders nader beschouwd	297
6.5	Actieve openbaarmaking in de Woo	304
7	De uitzonderingen op de openbaarheid	313
7.1	Inleidende opmerkingen	313
7.2	Onderscheid absolute en relatieve uitzonderingsgronden	314
7.3	Beoordelingskader relatieve uitzonderingsgronden	316
7.4	Absolute en relatieve uitzonderingsgronden; wat verandert er met de Woo?	322
7.5	Eenheid van de Kroon	326
7.5.1	Inleiding	326
7.5.2	Wat verandert er met de Woo?	329
7.6	Veiligheid van de staat	330

7.6.1	Inleiding	330
7.6.2	Wat verandert er met de Woo?	343
7.7	Bedrijfs- en fabricagegegevens	343
7.7.1	Inleiding	343
7.7.2	Definitie bedrijfs- en fabricagegegevens	347
7.7.3	Vertrouwelijke mededeling aan de overheid	356
7.7.4	Bedrijfs- en fabricagegegevens en milieu-informatie	359
7.7.5	Bedrijfs- en fabricagegegevens: wat verandert er met de Woo?	361
7.8	Gevoelige persoonsgegevens	362
7.8.1	Inleiding	362
7.8.2	Toepassing artikel 10, eerste lid, onder d Wob	363
7.8.3	Gevoelige persoonsgegevens: wat verandert er met de Woo?	367
7.9	Internationale betrekkingen	368
7.9.1	Inleiding	368
7.9.2	Toepassing artikel 10, tweede lid, onder a Wob	371
7.9.3	Internationale betrekkingen: wat verandert er met de Woo?	378
7.10	Economische en financiële belangen van de overheid	379
7.10.1	Inleiding	379
7.10.2	Toepassing artikel 10, tweede lid, onder b Wob	379
7.10.3	Economische en financiële belangen: wat verandert er met de Woo?	387
7.11	Opsporing en vervolging van strafbare feiten	387
7.11.1	Toepassing artikel 10, tweede lid, onder c Wob	387
7.11.2	Belang opsporing en vervolging: wat verandert er met de Woo?	395
7.12	Inspectie, controle en toezicht	395
7.12.1	Toepassing artikel 10, tweede lid, onder d Wob	395
7.12.2	Inspectie, controle en toezicht: wat verandert er met de Woo?	403
7.13	Persoonlijke levenssfeer	403
7.13.1	Inleiding	403
7.13.2	Informatie herleidbaar tot een natuurlijk persoon?	407
7.13.3	Instemming	411
7.13.4	Belangenafweging bij belang persoonlijke levenssfeer	414
7.13.5	Persoonlijke levenssfeer en beroepshalve functioneren	415
7.13.6	Andere voorbeelden	423

7.13.7	Persoonlijke levenssfeer: wat verandert er door de Woo?	434
7.14	Kennisneming door de geadresseerde	434
7.14.1	Inleiding	434
7.14.2	Wat verandert er met de Woo?	437
7.15	Onevenredige benadeling en bevoordeling	437
7.15.1	Inleiding	437
7.15.2	De g-grond en bedrijfs- en fabricagegegevens	440
7.15.3	De g-grond en de bescherming van de persoonlijke levenssfeer	445
7.15.4	De g-grond ter voorkoming van een verkeerd beeld?	448
7.15.5	De g-grond bij onevenredig nadeel van de overheid	452
7.15.6	De g-grond bij conflicten	457
7.15.7	De g-grond en bestuurlijke verhoudingen	459
7.15.8	De g-grond en overige bepalingen van artikel 10, tweede lid, Wob	462
7.15.9	Onevenredige benadeling: wat brengt de Woo?	462
8	Beperkingen	465
8.1	Intern beraad	465
8.1.1	Inleiding	465
8.1.2	Wanneer is er spraken van intern beraad?	465
8.1.3	Advisering of gestructureerd overleg	476
8.1.4	Intern beraad en personen/instanties buiten de overheid	477
8.1.5	Intern beraad: wat verandert er met de Woo?	482
8.2	Persoonlijke beleidsopvattingen	483
8.2.1	Inleiding	483
8.2.2	Ratio bescherming persoonlijke beleidsopvattingen	484
8.2.3	Definitie persoonlijke beleidsopvattingen	487
8.2.4	Anonimisering en instemming	500
8.2.5	Verstrekking in niet tot personen herleidbare vorm	502
8.2.6	Persoonlijke beleidsopvattingen en milieu-informatie	505
8.3	Intern beraad en persoonlijke beleidsopvattingen: wat verandert er door de Woo?	507
9	Formele aspecten	515
9.1	Algemeen	515
9.2	Besluit in de zin van artikel 1:3 lid 1 Awb	515
9.3	(De omvang van) het verzoek	520
9.4	Doorzendplicht	528

9.5	Hoorplicht	530
9.6	Positie derden; andere aspecten	532
9.7	Beslistermijn	533
9.8	Motivering van besluiten	543
9.9	Wijze van informatieverstrekking	552
9.10	Bezwaar en beroep; enkele specifieke aspecten	562
9.11	Voorlopige voorzieningen	568
9.12	Betaling voor informatie	573
10	Interne en externe openbaarheid van de procedure bij de rechter	579
10.1	Toegang tot stukken: het recht op een eerlijk proces	579
10.2	Op de zaak betrekking hebbende stukken	586
10.3	Verzoeken tot geheimhouding	612
	10.3.1 Het systeem van artikel 8:29 Awb	612
	10.3.2 Processuele aspecten van een 8:29-beslissing	624
	10.3.3 Gewichtige redenen	632
10.4	Voorbehouden kennisneming	648
10.5	Wat verandert er met de Wet open overheid (Woo)?	650
10.6	Toegang tot processtukken voor derden	651
	10.6.1 Inleiding	651
	10.6.2 Wat verandert er met de Wet open overheid?	653
10.7	Openbaarheid van de zitting	655
10.8	Openbaarheid van uitspraken	661
10.9	Afschriften van rechterlijke uitspraken	670
	Lijst met verkort aangehaalde literatuur	673
	Trefwoordenregister	695